

การพัฒนาโมเดลประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายใน
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

The development of effectiveness model of
internal quality assurance in basic education school

อดุลย์ สุชีรัมย์¹
สวัสดี โปธิวัฒน์²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาและพัฒนาโมเดลประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 2) เพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 240 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบระบบประกันคุณภาพภายใน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 720 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 2 ฉบับ มีค่าความเชื่อมั่นรายข้อ ระหว่าง .990 - .991 และ .979 - .980 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .991 และ .981 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Coefficient) การวิเคราะห์องค์ประกอบ เชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) และตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. โมเดลประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ตัวแปรสาเหตุ ได้แก่ การจัดระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา บุคลากรในโรงเรียน วัฒนธรรม องค์กร และสภาพแวดล้อม ตัวแปรผล ได้แก่ คุณภาพด้านผู้เรียน คุณภาพด้านครู และความพึงพอใจของประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าดัชนีที่แสดงความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลหลังการปรับโมเดลผ่านตามเกณฑ์การพิจารณาทุกค่า ดังนี้ $\chi^2 = 79.243$ (p value=0.845) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าดัชนี χ^2/df เท่ากับ 0.853 RMSEA เท่ากับ 0.000 SRMR เท่ากับ 0.0197 ค่า GFI เท่ากับ 0.962 และ AGFI เท่ากับ 0.938

¹ ดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

2. ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายใน คือ ด้านบุคลากรในองค์กร และการจัดระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สำหรับตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปรประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในสูงที่สุด คือ สภาพแวดล้อม ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมจากมากไปหาน้อย คือ สภาพแวดล้อม บุคลากรในโรงเรียน การจัดระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และวัฒนธรรมองค์กร

คำสำคัญ การประกันคุณภาพภายใน, ประกันคุณภาพ, คุณภาพ

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study and develop the effectiveness model of the internal quality assurance in basic educational schools, and 2) to examine the goodness-of-fit of effectiveness model of the internal quality assurance in basic educational schools constructed by the researcher with the empirical data. The samples were 720 school administrators, teachers who are responsible for internal quality assurance, and committee chairperson of basic educational schools, selected by using multi-stage random sampling derived from 240 schools under Educational Service Area Offices in the Northeast region. The research instruments were 2-sets of questionnaires constructed by the researcher with its reliability of each item between .990-.991 and .979-.980, and the value of reliability .991 and .981. The data were analyzed by using means (\bar{X}), standard deviations (S.D.), Pearson's Product Moment Coefficient, Confirmatory Factor Analysis and the test for goodness of fit between the hypothesis model and the empirical data by computer program statistical package.

The findings were as follows :

1. The effectiveness model of the internal quality assurance in basic educational school consisted of causal variables: internal quality assurance system management in school, school personnel, organizational culture, and environmental state. Also, the effective variables were the students' quality, teachers' quality, and the satisfaction of committee chairperson of basic educational school. The good-of-fit of the internal quality assurance in basic educational school was consisted with the empirical data. The index indicating the consistency with data after model improvement past the considered criteria were as follows : Chi-square = 79.243, (p value=0.845), with no statistical significance at 0.05, degree of freedom (df) = 0.853, Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) =

0.000, standardized Root Mean Square Residual (SRMR) = 0.0197, Goodness of Fit Index (GFI) = 0.962 and Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.938.

2. The variables having the direct effect the effectiveness model of the internal quality assurance in basic educational schools were that the personnel in organizations and the internal quality assurance system management in schools for the variables having indirect to variables of effectiveness of the internal quality assurance with the highest variable was environmental state; whereas, the variables influencing the integration from high to low was environmental state, school personnel, internal quality assurance system management in schools, and organizational culture.

Keywords : Internal Quality Assurance, Quality Assurance, Quality

บทนำ

โลกในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลก โดยปัจจัยสำคัญที่จะเผชิญการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าว ได้แก่ คุณภาพ คำว่า “คุณภาพ” (Quality) นั้น เป็นคำที่ใช้กันมากโดยเฉพาะในวงธุรกิจ ซึ่งได้มีผู้ให้ความหมายไว้ต่างกัน สมาน อัครภูมิ (2552 : 2-3) กล่าวว่า คุณภาพมี 2 ลักษณะใหญ่ คือ 1) คุณภาพเชิงสัมบูรณ์ (Absolute quality) หมายถึง คุณภาพเชิงสรุปและคุณค่าเฉพาะบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งอาจจะได้ข้อสรุปจากชื่อเสียง ประวัติและผลงาน ตลอดจนการอ้างอิงจากบุคคลอื่นในสังคม เช่น รถยนต์บางยี่ห้อ หรือโรงเรียนดังบางแห่ง 2) คุณภาพเชิงสัมพัทธ์ เป็นคุณภาพเชิงเปรียบเทียบสภาพที่เป็นอยู่กับสภาพที่คาดหวัง การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ได้วางแผนไว้อย่างเป็นระบบเพื่อเป็นหลักประกันต่อผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมว่า การจัดการศึกษาของสถานศึกษาจะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาผู้เรียน ตามมาตรฐาน และคุณลักษณะที่กำหนดไว้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาโดยมีกระบวนการดำเนินงานที่สัมพันธ์กัน 3 ส่วน คือ การประเมินคุณภาพภายใน การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2554 : 8) สถานศึกษาเป็นหน่วยงานการศึกษาที่สำคัญที่สุดเพราะเป็นหน่วยปฏิบัติ ภารกิจหลักของสถานศึกษา คือ การจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร หลักการสำคัญของการจัดการศึกษาโดยทั่วไป มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนให้สำเร็จการศึกษาอย่างมีคุณภาพ เต็มตามศักยภาพของแต่ละคน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะวิสัยทัศน์เกี่ยวกับคนไทยยุคใหม่ใน

ยุคของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552–2561) ที่ต้องการเห็นคนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองรักการอ่าน และมีนิสัยใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจิตสาธารณะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 : 7)

ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเรื่องระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและปฐมวัย พ.ศ. 2554 โดยมีกระบวนการในการพัฒนาดังนี้ คือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การจัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2554 : 186-188) เมื่อสถานศึกษาได้ดำเนินการตามแผนและมีการประเมินผลภายในเสร็จเรียบร้อยแล้ว ในช่วงปลายปีการศึกษาจะต้องจัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปีเพื่อเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบไม่ว่าจะเป็นบุคลากรภายในสถานศึกษา ผู้ปกครอง หรือชุมชน หน่วยงานต้นสังกัด และผู้ประเมินภายนอกเพื่อแสดงความรับผิดชอบในการจัดการศึกษา และพร้อมที่จะรับการประเมินจากภายนอกโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 48)

จากการดำเนินงานที่ผ่านมา มีทั้งกรณีของความสำเร็จและปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการอธิบายปรากฏการณ์หรือปัจจัยแห่งความสำเร็จนั้นมีความซับซ้อนในเชิงเหตุผล จะต้องดำเนินการวิเคราะห์ และสังเคราะห์เป็นโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุผล และนำไปตรวจสอบกับข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อให้ได้โมเดลที่มีความหมายและอธิบายปรากฏการณ์ได้อย่างสมบูรณ์ อีกทั้งยังไม่ได้มีการทำวิจัยในเรื่องดังกล่าวอย่างจริงจัง ผู้วิจัยจึงเห็นว่าหากมีคำอธิบายที่ดีว่า ประสิทธิภาพของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีความเกี่ยวข้องหรือมีสาเหตุจากสิ่งใดบ้าง คำอธิบายที่ดีและชัดเจนควรมีลักษณะเป็นโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุผลซึ่งจะทำให้เกิดประโยชน์สามารถอธิบายได้ว่า ตัวแปรเหตุ และตัวแปรผล คือ อะไร ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและพัฒนาโมเดลประสิทธิภาพการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลประสิทธิภาพการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สมมติฐานของการวิจัย

โมเดลประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

วิธีการวิจัย

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2553 มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 13,553 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 240 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบระบบประกันคุณภาพภายใน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 720 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วยตัวแปร 2 กลุ่ม ดังนี้

3.1 ตัวแปรผล ซึ่งเป็นตัวแปรแฝงภายใน ได้แก่ ประสิทธิภาพของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร คือ คุณภาพด้านผู้เรียน คุณภาพด้านครู และความพึงพอใจของประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.2 ตัวแปรสาเหตุ ประกอบด้วย ตัวแปรแฝง ซึ่งเป็นปัจจัยหลักของการบริหาร 4 ปัจจัย และตัวแปรสังเกตได้ 14 ตัวแปร ได้แก่

1) ปัจจัยการจัดระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร คือ การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพการศึกษา

2) ปัจจัยบุคลากรในโรงเรียน ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร คือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ ขวัญกำลังใจ และแรงจูงใจในการทำงาน และภาวะผู้นำของผู้บริหาร

3) ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การ ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัว คือ ความสัมพันธ์ ที่ดีของครู การมีแบบแผนการทำงานเป็นทีม และการยอมรับการเปลี่ยนแปลง

4) ปัจจัยสภาพแวดล้อมประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัว คือ สภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน และสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

4. วิธีการวิจัย

4.1 การยกร่างและพัฒนาโมเดล

1) ศึกษาหลักการ ทฤษฎี วิเคราะห์ความรู้ แนวคิด เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และวิเคราะห์สรุปรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม ของโรงเรียน

ที่ผ่านการรับรอง จำนวน 20 โรงเรียน 2) ยกร่างโมเดลประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน และนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความเหมาะสมและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ 3) พัฒนา
โมเดลประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการประชุมกลุ่มเฉพาะ
(Focus Group Discussion) และนำร่างโมเดลที่แก้ไขปรับปรุงแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความ
เหมาะสม และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

4.2 การตรวจสอบโมเดล

ประเภทของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อตรวจสอบความ
สอดคล้องและกลมกลืนของโมเดลประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับ
ข้อมูลเชิงประจักษ์ ประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสอง และ
แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ซึ่งผู้วิจัยสร้างข้อคำถาม
ขึ้นเอง ประกอบด้วย 2 ฉบับ คือ 1) แบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบการประกัน
คุณภาพภายในเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และ
2) แบบสอบถามความพึงพอใจของประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับประสิทธิผล
การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ
ดังนี้ คือ 1) นำกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้เบื้องต้นมาเป็นกรอบและแนวทางในการกำหนดข้อคำถามใน
แบบสอบถาม และแนวการตั้งคำถาม เกี่ยวกับโมเดลประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเครื่องมือในด้านความเที่ยงตรงเชิง
เนื้อหา (Content Validity) และพิจารณาความถูกต้องของภาษา 2) นำแบบสอบถาม และแนวการตั้ง
คำถาม เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และแบบสอบถาม
ความพึงพอใจของประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับประสิทธิผลการประกันคุณภาพ
ภายในของสถานศึกษาให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ดำเนินการตรวจสอบ และนำผลการตรวจสอบ
ของผู้ทรงคุณวุฒิมาเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาอีกครั้งแล้วจึงทำการปรับปรุงเครื่องมือเก็บ
รวบรวมข้อมูล

การหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการหาคุณภาพของเครื่องมือดังนี้ 1)
ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปสอบถาม
ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผล
การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา 2) การตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)
ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 :
116) โดยทดลองสอบถามกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีลักษณะเช่นเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้จริง คือ สถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 30 แห่ง ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง พบว่า ค่า

สัมประสิทธิ์แอลฟาของแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และแบบสอบถามความพึงพอใจของประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นรายข้อ ระหว่าง .990 - .991 และ .979 - .980 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .991 และ .981 ตามลำดับ และ3) การตรวจสอบค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของข้อคำถามในแต่ละองค์ประกอบ วิเคราะห์จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมรายข้อกับคะแนนรวมที่ปรับแล้ว พบว่า แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และแบบสอบถามความพึงพอใจของประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01-.05

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับลักษณะของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง และลักษณะของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามวิจัยตามวัตถุประสงค์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัย

1. ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในการวิเคราะห์ครั้งแรกซึ่งยังไม่มีปรับโมเดล พบว่า โมเดลยังไม่มี ความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาได้จาก ค่าดัชนีต่าง ๆ ได้แก่ $\chi^2 = 245.289$ มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ค่าดัชนี χ^2/df เท่ากับ 2.250 อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดคือ 3 ค่า RMSEA เท่ากับ 0.072 SRMR เท่ากับ 0.033 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่แสดงถึงความสอดคล้องคือต้องน้อยกว่า 0.05 ค่า GFI เท่ากับ 0.892 AGFI เท่ากับ 0.849 ซึ่งค่าดัชนีทั้งสองยังมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ คือต้องมีค่าเข้าใกล้ 1.00 หรือมีค่ามากกว่า 0.90 ผู้วิจัยจึงได้ทำการปรับโมเดลโดยการปรับให้ความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้มีความสัมพันธ์กันและปรับลดเส้นทางที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติออกจากโมเดล เพื่อให้โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากขึ้น จากการปรับโมเดล พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จะเห็นได้จากค่าดัชนีที่แสดง ความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลหลังการปรับโมเดลผ่านเกณฑ์การพิจารณาทุกค่า ดังนี้ $\chi^2 = 79.243$ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าดัชนี χ^2/df เท่ากับ 0.853 RMSEA เท่ากับ 0.000 SRMR เท่ากับ 0.0197 ค่า GFI เท่ากับ 0.962 AGFI เท่ากับ 0.938

2. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลรวม อิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อม พบว่า ตัวแปรในโมเดลสามารถร่วมอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ร้อยละ 85 ($R^2 = 0.85$) โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมที่ส่งผลต่อตัวแปรประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากมากไปหาน้อยเรียงตามลำดับ ดังนี้ สภาพแวดล้อม

บุคลากรในองค์กร การจัดระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และวัฒนธรรมองค์กร ตามลำดับ โดยมีตัวแปรบุคลากรในองค์กร ส่งอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อตัวแปรประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าเท่ากับ 0.610 รองลงมาคือ การจัดระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีค่าเท่ากับ 0.314 ส่วนตัวแปรสภาพแวดล้อม ส่งอิทธิพลทางอ้อม สูงที่สุด มีค่าเท่ากับ 0.924 ผ่านทางตัวแปรบุคลากรในองค์กร วัฒนธรรมองค์กร และการจัดระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา นอกจากนี้ยังมีตัวแปรวัฒนธรรมองค์กร ส่งอิทธิพลทางอ้อมมีค่าเท่ากับ 0.054 ถึงตัวแปรประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผ่านทางตัวแปรการจัดระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาแต่พบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากข้อค้นพบจากการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หลังจากการปรับโมเดล พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จะเห็นได้จากค่าดัชนีที่แสดงความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลหลังการปรับโมเดลผ่านตามเกณฑ์การพิจารณาทุกค่า ตัวแปรในโมเดลสามารถร่วมอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ร้อยละ 85 ซึ่งถือได้ว่าเป็นรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีนัยสำคัญทางสถิติเป็นที่น่าเชื่อถือและยอมรับได้ อย่างไรก็ตาม ตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานน้อยที่สุดคือ ความพึงพอใจของประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ซึ่งเป็นตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แสดงให้เห็นว่า ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามรูปแบบดังกล่าวยังไม่เป็นที่พึงพอใจของประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นตัวแทนของผู้ปกครองเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านคุณภาพผู้เรียนซึ่งประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความพึงพอใจอยู่ลำดับสุดท้าย ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ Hoy and Miskel (1991 : อ้างถึงใน สุพัตรา ทรัพย์เสถียร. 2546 : 30) ที่กล่าวว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน หมายถึง ความสามารถของโรงเรียนใน 4 ด้าน คือ การผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง การพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก การปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่บีบบังคับได้ และการแก้ปัญหาภายในได้อย่างดี อย่างไรก็ตามคุณภาพของนักเรียนก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้านที่จะช่วยส่งเสริม สนับสนุนในการพัฒนาขีดความสามารถของนักเรียนได้อย่างเต็มที่นอกจากการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียน เช่น ฐานะทางครอบครัว ปัญหาการหย่าร้าง อาชีพและการศึกษาของบิดา มารดา สภาพแวดล้อมทางสังคม เป็นต้น ดังจะเห็นได้จากผลงานวิจัยของ Cube (2005 : บทคัดย่อ) ซึ่งทำการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการคุณภาพการศึกษาในซิมบับเว พบว่า เหตุผลที่นักเรียนมีคุณภาพต่ำสอบไม่ผ่านเป็นจำนวนมาก เนื่องมาจากการขาดแคลนทรัพยากร ครูขาดขวัญกำลังใจ ระยะทางจากบ้านมาโรงเรียนไกลไม่สะดวกในการเดินทาง มาเรียนของนักเรียน

2. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลรวม อิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อม พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมที่ส่งผลต่อตัวแปรประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มากที่สุดคือสภาพแวดล้อม แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนต้องจัดสภาพแวดล้อม บริเวณ อาคารสถานที่ที่น่าดู น่าอยู่ น่าเรียน เอื้อต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน มีการใช้สื่อเทคโนโลยีในการบริหารจัดการ และการจัดการเรียนการสอน สร้างแหล่งเรียนรู้ให้หลากหลายเอื้อต่อการเรียนรู้ การค้นคว้าของนักเรียน เป็นไปตามหลักการสำคัญของ TQM (Sallis. 1993 : 48-49) คือ การส่งเสริมทุกคน ทำงานได้อย่างเต็มที่โดยสร้างแรงจูงใจ และจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการทำงาน และ BurrIDGE & Ribbins (1995 : 195-196) กล่าวถึงหลักการสำคัญในการพัฒนาคุณภาพ คือ ควรกำหนดทรัพยากรและนำเทคโนโลยีมาใช้ที่เหมาะสม และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรเข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่จะทำได้ ตลอดทั้งแนวคิดจากการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Best Management) หลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration) โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษา ทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน และตัวแทนนักเรียน การที่บุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และจะรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 3-5) ตลอดทั้งการมีโครงสร้างการบริหารจัดการที่ชัดเจน มีการมอบหมายบทบาทภาระงานให้กับบุคลากร ตามความรู้ความสามารถ ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยกำหนดให้จัดระบบบริหารและสารสนเทศ ตลอดทั้งชุมชน ผู้ปกครองให้ความร่วมมือ จะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน คุณภาพการสอนของครู ตลอดทั้งเป็นที่พึงพอใจของชุมชน ซึ่งเป็นไปตามผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสอง อยู่ในระดับดีมาก โดยโรงเรียนจะต้องจัดโครงสร้างองค์การและมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ชุมชนให้ความเชื่อมั่นศรัทธาให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษา และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ศรีสมร แป้งหอม (2545 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และพบว่า ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษา คือ ด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้ ด้านสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการปฏิบัติงาน ด้านความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก เช่นเดียวกับ เก็จกนก เอื้อวงศ์ (2546 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการในระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และพบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านสภาพทางกายภาพ ได้แก่ ความพร้อมด้านอาคารสถานที่ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนมีความเป็นระเบียบ สะอาด ร่มรื่น และปลอดภัย ดังนั้นการมีสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกโรงเรียนที่ดีจะส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ด้านคุณภาพนักเรียน คุณภาพครู และเป็นที่พึงพอใจของผู้ปกครอง ชุมชน และจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ตัวแปรบุคลากรในองค์การ ส่งอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อตัวแปรประสิทธิผลการประกัน

คุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แสดงให้เห็นว่า บุคลากรมีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียน คุณภาพครู และความพึงพอใจของผู้ปกครอง ดังนั้นโรงเรียนจะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ศึกษาค้นคว้าตลอดเวลา มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ตลอดทั้งการสร้างขวัญกำลังใจ มอบหมายงานความรับผิดชอบตามความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ ปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ยกย่องชมเชย จัดสภาพแวดล้อมที่ดีในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ยอมรับการเปลี่ยนแปลงและแนวคิดใหม่ๆ มีความคิดสร้างสรรค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีภาวะผู้นำของผู้บริหาร และสิ่งสำคัญที่สุดคือ สร้างความตระหนักให้เห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน และมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ โดยดำเนินการให้เป็นภาวะงานปกติที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นไปตามหลักการสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของ Burridge & Ribbins (1995 : 195-196) ที่กล่าวว่า ในการพัฒนาคุณภาพนั้น ควรมีการจัดสรรบทบาทและความรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจนและแจ้งให้ทุกคนทราบ ควรให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบ และความรู้สึกเป็นเจ้าของสถานศึกษา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรเข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่จะทำได้ และเป็นไปตามหลักการสำคัญของระบบบริหารคุณภาพทั้งองค์การ (Total Quality Management: TQM) (Sallis, 1993 : 48-49) คือ บุคลากรมีการยอมรับแนวคิดปรัชญาใหม่ๆ มีการเปลี่ยนแปลงและยอมรับแนวคิดในการทำงานใหม่ๆ สร้างให้เกิดภาวะผู้นำ มีการฝึกอบรมในระหว่างปฏิบัติงาน กำหนดให้มีโปรแกรมส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และการพัฒนาตนเอง สอดคล้องกับ Harris & Jon (2000 : 3 -39) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบโปรแกรมการปรับปรุงสถานศึกษาของประเทศอังกฤษและประเทศแคนาดา พบว่า การปรับปรุงคุณภาพให้ประสบผลสำเร็จนั้น การพัฒนาครูเป็นหัวใจของการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสถานศึกษา โดยมีการพัฒนาด้านทักษะ ความรู้และความเข้าใจใหม่ๆ มีภาวะผู้นำ มีความรับผิดชอบ และมีบทบาทต่อการปรับปรุงสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของครูในทุกระดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากข้อค้นพบของการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้บรรลุประสิทธิผลได้นั้น เป็นผลมาจากปัจจัยด้านบุคลากรที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ดังนั้นโรงเรียนควรให้ความสำคัญในการสร้างความตระหนัก และให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้ขวัญกำลังใจ และดำเนินการให้เป็นภาวะการปฏิบัติงานปกติอย่างต่อเนื่อง

2. จากการวิเคราะห์โมเดลประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การจัดระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษามีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และเมื่อพิจารณาตัวแปรสังเกตได้พบว่า การตรวจสอบและ

ทบทวนคุณภาพการศึกษามีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติที่น้อยที่สุด รองลงมาคือการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งให้เห็นว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดระบบการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา และการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ ดังนั้นโรงเรียนควรมีการพัฒนาาระบบนิเทศภายในให้เข้มแข็ง และจัดข้อมูลสารสนเทศให้เป็นระบบชัดเจน เป็นปัจจุบัน สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหา หรือวางแผนพัฒนาได้อย่างทันเหตุการณ์

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ตัวแปรสาเหตุการจัดระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาส่งอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดระบบประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง
2. ผลการพัฒนาโมเดลประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสอง จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เท่านั้น จึงควรศึกษาเพิ่มเติมจากโรงเรียนที่ได้รับการรับรองการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม ซึ่งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) กำลังดำเนินการประเมินในขณะนี้ เพื่อให้ได้รูปแบบที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2546). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ดุษฎีนิพนธ์. ค.ด. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : บริษัท สุวีริยาสาส์นจำกัด.
- ศรีสมร แป้งหอม. (2545). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ประจวบคีรีขันธ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- สมาน อัครภูมิ. (2552). เส้นทางสู่คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 10. อุบลราชธานี : หจก.อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.
- สุพัทธา ทรัพย์เสถียร. (2546). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของประสิทธิผลในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน : การประยุกต์ใช้โมเดลสมการโครงสร้างกลุ่มพหุ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2545). แนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพุทธศาสนาแห่งชาติ.

_____. (2553). แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). การออกแบบระบบการประเมินผลภายใน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วี ที ซี คอมมิวนิเคชั่น.

Burridge, E. & Ribbins, P. (1995). Promoting Improvement in School : Aspects of Quality In Birmongham. In P. Ribbins & E. Burridge (Eds), Improving Education : Promoting Quality in School. 191-217. London : Cassell.

Harris, A. & Jon, Y. (2000, February). "Comparing School Improvement Programmer in England and Canada." Online Journal of school Leadership & Management (On-line serial). Avaiiable from : Ebscohost Full Display Item : 3034942.

Cube, N. dabazinhle, (2005). Managing the Quality of Education in Zimbabwe : The Internal Efficiency of Rural Day Secondary Schools. Retrieved November 1, 2008, from [http //proquest.umi.com/dissertation/fullcit/0818635](http://proquest.umi.com/dissertation/fullcit/0818635).

Sallis, E. (1993). Total Quality Management in Education. London : Kogan Page.